

PRESENTACIÓ REVISTA DUODA 49

Llibreria PRÒLEG. Barcelona. Desembre 2015

HELENA CASAS PERPINYÀ

Quan la Milagros em va proposar de fer la presentació i em va dir “volem que ens parlis de les teves impressions al llegir la revista”, vaig pensar “i jo, què podria dir sobre la revista?”. Però després, quan em vaig posar a escriure, vaig adonar-me que el que jo volia dir havia de sorgir del que sentia, del que havia sentit, del sentiment que precedeix i acompanya al coneixement, del que parla Marirí Martinengo quan diu:

”Todo, todo lo que puede ser objeto de conocimiento, todo lo que puede ser sujeto a experiencia, querido o calculado, es previamente sentido de algún modo [...]”¹

Així doncs, per presentar aquest darrer número de la revista de DUODA voldria parlar de coneixement, de feminisme, però sobretot de llibertat, de llibertat femenina. Perquè aquest és un concepte que em va descobrir María Milagros Rivera i, després, el Centre de Recerca de Dones DUODA quan vaig conèixer la seva feina, mentre estudiava el meu segon any de carrera.

Aquell fou un moment en el qual em vaig començar a adonar que alguna cosa es tambalejava en les meves lectures dels textos provinents de la Historiografia i, en particular, de la Historiografia de les Dones. El seu punt de partida era la lluita *versus* l’opressió, l’heroïcitat d’algunes dones excepcionals que, malgrat el patriarcat - i aquí, el “malgrat” és important- havien aconseguit dur a terme grans afers.

Una història, com diu Barbara Verzini “con una concepción rígida del tiempo”², aquella història tradicional que ha pretès reciclar-se aplicant un suposat neutre universal en termes sexuals i que, per descomptat, no avala la Historia Vivente de Marirí Martinengo.

Però, afortunadament, la llibertat femenina no requereix de cap aval, per això estem aquí.

Va ser paral·lelament a conèixer el treball de DUODA que vaig conèixer també els textos d’algunes escriptores medievals que van aconseguir descol·locar-me i potser és per això que comprenc les paraules de Marirí Martinengo quan diu que va arribar a estimar-se moltíssim a Hildegarda de Bingen³, quan va treballar la seva obra.

Jo penso que aquest amor, fruit del moviment, de l’intercanvi, el mateix intercanvi pel qual Barbari Verzini explica perquè no llegeix quan fa una conferència, és alhora pràctica del simbòlic. Perquè, i permeteu-me citar altre cop a Barbara Verzini:

”La política feminista de la diferencia sexual es la política de lo simbólico⁴”.

Sembla que estigui picotejant sobre diversos conceptes però tot conflueix en un de sol: la Historia Vivente. I, en aquest punt, permeteu-me recuperar les paraules de Luisa Muraro al respecte de la importància de la història:

”En la cultura europea y en las culturas por ella influidas, la historia (y en consecuencia la historiografía, o sea, el escribir historia) es muy importante. Esta importancia está ya en la lengua: pensemos en el sistema de los tiempos verbales en las lenguas indoeuropeas con todos los matices y encabalgamientos de las referencias al pasado, desde el presente al pretérito indefinido, al pretérito imperfecto, al perfecto y, *dulcis in fundo*, al pluscuamperfecto. Además de en las lenguas, pensemos en dos grandes tradiciones de la cultura europea: la religión cristiana y la filosofía. La religión cristiana es una especie de relato histórico, desde el inicio hasta una cumbre y hasta un final futuro; se trata, como es sabido, de una herencia de la Historia sagrada del pueblo judío, es decir, de una cultura del Mediterráneo además de europea. En Italia, la filosofía se enseña como historia de la filosofía. No solo: el principal sistema filosófico moderno es una filosofía de la historia, me refiero a Hegel” (8 de març 2013, Ci sono novità nella ricerca storica, <http://www.libreriadelledonne.it/ci-sono-novita-nella-ricerca-storica>).⁵

Com jo podia reconèixer-me en una Historiografia que, en paraules de María Milagros Rivera, escribia una història “separada de la vida⁶”? Alguna cosa no funcionava.

Recordo quan vaig començar a llegir les místiques medievals, els seus textos em semblaren sorprenents, nous, significants d’una experiència femenina històrica diferent a les que jo havia pogut conèixer fins aleshores. Però la meua manera d’interpretar la història i els textos antics no armonitzava amb el sentit d’aquella escriptura femenina, una escriptura que parla especialment d’experiència i d’interioritat. No podia armonitzar perquè no aconseguia desmarcar-me, desencaixar-me del contemporani discurs materialista que, des de Hegel i Marx, em duia a parlar de la propietat sexual del cos, d’una espiritualitat mística impossible que, jo entenia, havia de sorgir del *jo propietari*.

Per mi resultava difícil comprendre que aquelles dones, que escrigueren a l’Època Medieval, poguéssin estar-ho fent “en altres termes”, com es fa també des de DUODA. Aquesta és una pràctica de relació que requereix d’obertura a l’altre i, per comprendre-la, requereix reconèixer tot allò que té de simbòlic la història: això és el que m’ha ensenyat DUODA, “el partir de sí” que ens permet no separar la pràctica política de la història i aprendre a fer coincidir les paraules i les coses, en un acte de conciliació, com en el preciós títol del text de María Milagros Rivera: “Mi cuerpo se siente bien cuando las palabras y las cosas coinciden⁷.”

El feminisme, el fet de ser dona, com la llibertat de la que parla Barbara Verzini, no pot, com diu ella “recibirse a cucharadas⁸” sinó que, com la Historia Vivente, roman en l’esfera del simbòlic i es nutreix de les experiències que la doten de sentit. En aquest punt, no hi ha res més aclaridor que l’article de la Patricia Martínez, ja que ella parteix de la seva experiència maternal i en fa política del simbòlic.

El coneixement parteix del sentit, de quelcom viu, doncs. D’alguna cosa que no requereix d’argumentacions perquè la seva existència l’explica per si mateixa.

Jo penso que l’escriptura femenina és això, la combinació de vida i política des d’una altra esfera, la de la feminitat que ha trobat el seu ordre simbòlic: quelcom que penso, queda molt ben reflectit en la creació literària de Laura Mercader *Visions Braves*, així com en el projecte artístic de Marta Vergonyós ...*Blueism...* I, sens dubte, en la lectura i les interpretacions del conte de *La llamada* de Carmen Laforet.

Per acabar, no voldria oblidar-me “del encuentro⁹”, una paraula que penso aglutina moltes de les coses que he dit: l’obertura i la relació que possibiliten un coneixement viu, l’escenari ideal perquè floreixi la llibertat femenina.

NOTES AL FINAL

¹ Citat per María Milagros Rivera y Garretas “Desxifrar el que se sent: la crida” *DUODA. Estudios de la Diferència Sexual*, 49, 10-12, p. 11.

² Barbara Verzini “La fuerza detonante de la radicalidad feminista” *DUODA. Estudios de la Diferència Sexual*, 49, 39-49, p.41

³ Marirí Martinengo “Me llama desde siempre: la respuesta a la llamada” *DUODA. Estudios de la Diferència Sexual*, 49, 64-94, p.73

⁴ Barbara Verzini, Op.Cit. p.39

⁵ Marirí Martinengo, Op.Cit. p.87

⁶ María Milagros Rivera y Garretas “La historia que rescata y redime el presente” *DUODA. Estudios de la Diferencia Sexual*, 33, 27-39.

⁷ María Milagros Rivera y Garretas “Mi cuerpo se siente bien cuando las palabras y las cosas coinciden”,

<http://www.ub.edu/duoda/web/es/textos/1/23/>

⁸ Barbara Verzini, Op.Cit. p.41

⁹ “Col·loqui amb Barbara Verzini” *DUODA. Estudios de la Diferència Sexual*, 49, 50-60.